BASIC CHARACTERISTICS OF THE LEXICAL LEVEL OF MATEIU I. CARAGIALE'S PROSE AND POETRY

Mirela COSTELEANU
University of Piteşti

Abstract

The present paper aims to outline the impressive lexical diversity and complexity which are typical for Mateiu I. Caragiale's prose and poetry. Intensely doubted about, the author's literary creation is almost unanimously considered as unique and unparalleled in the use it made of language: a harmonious and masterful combination of popular elements, archaisms, neologisms, slang words and phrases, a combination which essors through remarkable style effects.

Key words: *diversity, archaisms, popular terms, neologisms, slang terms*

Résumé

Le présent article se propose de surprendre la diversité et la complexité du lexique de l'œuvre de Mateiu I. Caragiale. Vivement contestée par les représentants de la critique littéraire contemporaine et postérieure, la création littéraire de l'auteur est presque unanimement saisie comme inégalable du point de vue de l'usage fait de la langue – un agencement harmonieux d'éléments populaires, archaïques, néologiques et de termes argotiques, chaque secteur du vocabulaire étant une source de remarquables effets de style.

Mots-clés: *diversité, éléments archaïques, éléments populaires, néologismes, termes argotiques*

A minute analysis of Mateiu I. Caragiale's prose and poetry from the perspective of vocabulary usage reveals its impressive diversity and high complexity, features which prove the author's undeniable ability to juggle with popular elements, archaisms, neologisms and slang words and phrases in order to obtain remarkable stylistic effects.

Though vehemently criticising the author's depiction of an abominable social decay, E. Lovinescu highly praises his unparalleled talent as well as the quality of his sumptuous, lyrical, picturesque style, the decadent phosphorescence of the world in the mixture of poetic images, archaic words, dignified and attentively sought phrases[1].

[1] Lovinescu, 1937, IV, p. 273-274

BDD-A3866 © 2012 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:12 UTC)

Making few references to the author's poetry, T. Vianu eulogises his prose, a genuine masterpiece of the Romanian language[2]. The close analysis of the author's fundamental literary work, the novel *Craii de Curtea-Veche*, reveals a lot of content and form gaps which are masterfully closed by the unequalled style, by those sublime combinations of words thanks to which the narration secretfully lights up, giving off bizarre perfumes[3].

A high proportion of the author's vocabulary is represented by popular terms: *maramă* (84), *mătăsariu* (65), indruşaim = *indrişaim* (84), *becisnic* (109), *cârtire* (113), *cioclovină* (75), *fercheş* (53), *găman* (85), *gâlceavă* (74), *hatâr* (62), *născare* (108), *pescheş* (100), *răboj* (51, 107), *rubedenie* (79), *siniliu* (176), *a ticlui* (78), *vinaț* (77), *a zăbovi* (91) .

The nouns *simțimânt*, *coloare*, *prieteşug* rank among the most intensely used popular terms: *Lipsa grijii zilei de mâine preface creierul omenesc, amorțind simțimântul temerii de răspundere* (33), *Această coloare îi era îndeosebi dragă noului meu prieten, el o purta în însăşi făptura lui* (34), *Dacă el însă nu destăinuia nimic, apoi eu îl întrebam şi mai puțin şi presupun că tocmai asta a fost pricina că am legat prieteşug* (35), *Am rămas uluit, în prada unui simțimânt tulbure, în care şi nedomerirea şi urâtul şi teama işi aveau partea lor* (36), *Dar în nemuritoarea sa povestire e perdeaua cârmezie, în altele, scrise mai târziu şi atât de timpuriu uitate, sunt geamuri de nu mai ştiu ce colori* (38), *Se zice că frica e albastră, eu am văzut-o de toate colorile* (40).

Regionalisms form a rich sector of the author's vocabulary. Here are some examples: *fedeleş* (55), *prispă* (63), *vâlnic* (84), *şiboi* (84), *balcâz* (75), *cuine = cuhnie* (86), *dambla* (51), *dârdoră* (96), *dihonie* (97), *estimp* (58, 71, 85), *iatac* (83), *încai* (58), *a se îndruma* (67), *mehenghi* (59), *meteahnă* (70), *năvârlii* (105), *opăci* (59) *pălăvatic* (108), *praştină* = prăştină (71), *simbrie* (83), *a surchidi* (76), *teleleică* (76), *teşmeni* (75).

Archaisms are present both in the author's poetry and in his prose to such an extent that they could not pass unheeded. At every step, the writer uses words that perfectly correspond to the reality depicted in his pages. His companions' stories are scattered with words that take the reader to long-gone times. Yet, the abundance of archaisms is far from resulting in something unnatural, the author managing to come up with the perfect way to express himself in the language of the epoch evoked by him: *arman* (135), *birt* (52, 69), *borât* (78), *caftan* (88), *calpuzan* (79), *cănăvăț* (73), *chervan* (84), *chivuță* (60), *cirac* (55), *comite* (90), *contracciu* (114), *a se cotorosi* (92), *despărțenie* (110), *diată* (92), *dajdie* (113), *giolar* (55), *hatâr*

[2] Vianu, 1973, III, p. 182
[3] Oprea, 1974, p. 215

BDD-A3866 © 2012 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:12 UTC)

(62), *a hărăzi* (86), *herb* (113), *ibovnic* (74), *icioglan* (76), *a se îngăima* (92), *izvod* (31), *left, lefți* (84), *lastră* (85), *malacov = malacof* (84), *marda* (59), *a meremetisi* (70), *mofluz* (97), *obidă* (85), *obidi* (105), *osârdie* (59), *osebit* (85), *plachie* (51), *prieteşug* (35), *a sastisi* (53, 74), *savantlâc* (103), *sângeap* (82), *scârnav* (77), *serasir = sarasir* (88), *soitar* (55), *suliman* (35), *topuz* (101), *toptangiu* (107), *tulumbă* (58), *ursuzluc* (108), *vistavoi* (108), *zuliar* (119).

Semantic archaisms are numerous. Thus, the verb *a dura* is used with the meaning of *a construi*, *a zidi*, which is still used in spoken language: *Îl întrebai dacă nu în nestatornicia domniilor şi în teama de năvăliri trebuie căutată pricina că nu s-a durat şi la noi măreț şi trainic ca în Apus*? (58), *beciuri adânci boltite peste cari, la începutul veacului trecut, se duraseră altele mai sărace* (172), *Pe-o culme, lângă-un iezer, durează-o mănăstire* (9). The verb *a sluji* is used with the old meaning of *a servi*: *Băiatul care ne slujise ne spuse că nu fusese mai nimic* (58). The verb *a dura* also occurs with its literary meaning: *totdeauna slujise de pildă vie de cumpătare* (54).

The author's preference for old words cannot be overlooked, new words being avoided whenever possible. The writer resorts to the archaisms *prieteşug, sorginte, seminție, surghiun, pildă, vrăjmaş* in order to avoid *prietenie, origine, neam, exil, exemplu* and *duşman*.

In other words, Mateiu I. Caragiale attaches a lot of importance to popular and archaic terms, without neglecting neologisms: *barbare*: *O! tu, care-ai mânat barbare gloate* (*4*), *faimă*: *El de măriri deşerte, de faimă, nu visează* (11), *arc*: *De negrul arc ce-mbină trufaşele-i sprincene* (13), *tristețe*: *Tânjeşte, se-nfioară şi moare de tristețe* (13), *ruină*: *Sufletu-mi e-un turn de piatră care cade în ruină* (19), *sumbru*: *Ce sumbru vaier smulge stejarilor trufaşi* (22), *nobilă*: *O nobilă tristețe adânc întipărită pe chipu-i mult duios* (22), *murmur*: *La murmurul ei sumbru plutind în depărtări* (24), *fluidă*: *În fluida oglindă, alături de al meu chip* (24), *a dispreți*: *Chiar clipa cea din urmă o voi dispreți* (24).

Neologisms semantically connected with the field of art are very frequent in *Remember*: *muzeu, muzică, model, emblema, armonie*.

In *Craii de Curtea-Veche*, neologisms are mainly abundant in Pantazi's and Paşadia's speech, both characters exhibiting refined culture and education. On the contrary, Gore Pirgu, a character the writer openly abhors, displays a speech more often than not poor in neologisms, but rich in archaisms, popular terms and slang words and phrases.

Throughout the author's prose and poetry, the reader witnesses frequent situations in which the author is reluctant to neologisms. Thus, he prefers *izbânzi* to *victorii*, *taină* to *secret*, *zidită* to *construită*, *deşerte* to *inutile*, *ispită* to *tentație*, *amăgire* to *deziluzie*, *mireasmă* to *parfum*, *patimă*

BDD-A3866 © 2012 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:12 UTC)

to *pasiune*, *osândit* to *condamnat*, *căință* to *remuşcare*, *destăinuire* to *confesiune*, *rămăşag* to *pariu*.

Besides the above-mentioned terms, there are innumerable other words which could have been replaced by neologisms: *a năzui – a spera*, *caznă – efort*, *prilej – ocazie*, *pricină – cauză*, *taifas – discuție*, *vrăjmaş – duşman*, *iubire – amor*, *zadarnic – inutil*, *prieten – amic*, *simțimânt – sentiment*, *meşteşug – artă*, *obârşie – origine*, *geamantan – valiză*, *izbăvire – salvare*, *veşnică – eternă*.

One can easily notice the weak presence of neologisms in descriptive passages, characterised by a high degree of lyricism: *Era o noapte de catifea şi de plumb, în care adierea molatecă a unui vânt fierbinte cerca în zadar să risipească pâcla ce închegase văzduhul. Zările scăpărau de fulgere scurte, pădurea şi grădinile posace tăceau ca amorțite de o vrajă rea*: *mirosea a taină, a păcat, a rătăcire*. *Înaintam cu greu prin întunericul ce vătuia aleile singuratice, trebuind uneori să mă opresc covârşit de slăbiciune* (36).

High expressiveness is also a feature of those words of an accentuated informal character: *huidumă* (75), *a intra mesa* (61), *paceaură* (115), *a se sinchisi* (69, 76), *sindrofie* (85), *a tărbăci* (77), *a face zâmbre* (106).

The author's prose, almost unanimously looked upon as highly original by the literary critics of his period and those of the subsequent period, displays, from the point of view of vocabulary usage, a lot of interferences with his predecessors' literary works.

The author shows preference to certain terms which remind of Eminescu's verses: *adânc, adumbrit, alb, albastru, de argint, de aur, amar, blând*.

The adjective *amar* is used by Eminescu in the poem *Mortua est*: *Un vis ce-şi înmoaie aripa-n amar*, but the epithet occurs with a much higher frequency in Octavian Goga's verses: *Purtând povestea mea amară* (*Cântece*), *Nu visul lui nemângâiet,/Amarul altora l-a frânt* (*Eu ştiu un basm...*), *Iar din amarul plâns al veşniciei* (*În muzeu*), *Mi-a dat durerea lumii moştenire/Amarul ei să-l ocrotesc pe strune* (*O rază*).

Mateiu I. Caragiale uses the epithet almost obssessively in poetry as well as in prose: *amara destăinuire* (52), *treziri nu mai puțin amare* (68), *amintiri amare* (68), *Amara soartă care te-a prigonit cu ură* (17), *Se-oglindă peste veacuri în zâmbetu-i amar* (17), *Şi-a ei mireasmă-amară cu patimă-ai sorbit* (18).

Analysing the richness and the peculiarities of Eminescu's vocabulary, Dumitru Irimia insists upon the synonymous series *taină, mister, enigmă*, terms which share the idea of the unknown, without being

BDD-A3866 © 2012 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:12 UTC)

identical as far as their semantic specialization is concerned[4]. Thus, the old Romanian noun *taină* is restricted to the meaning of "ceva ascuns, păstrat în adâncuri, nescos încă la lumină sau care nu trebuie scos la lumină"[5]. In its turn, the noun *mister* contains a religious connotation.

Returning to Mateiu I. Caragiale's prose and poetry, one cannot overlook the high frequency of the first term of the above-mentioned series: *Stă-mbălsămată taina măririi strămoşeşti* (3), *De taină-mbălsămată şi florile uitării* (14), *Va răsări iar umbra cu chip înşelător/Cu ochi a căror taină tu n-ai ştiut pătrunde* (17), *Iar când, sfioasă umbra, prin ceaţa rece-a serii/Purtându-ţi trista taină, de gânduri chinuit* (18). An impressive number of occurrences is recorded by its corresponding adjective: *Şi-n tăinuita culă, ţintind priviri viclene* (16), *Dacă-al tău nume îl săpase runa/Cea tainică pentru-a-ţi slăvi avântul* (4), but also by its corresponding adverb: *Şi tainic pe mormântu-i bătrânii ulmi şoptesc* (11), *Cu uşa zăvorâtă în dosnica chilie/În care raza zilei se cerne tainic, lin* (12).

The semantic implications of *something dark and hidden* are rendered in prose with the aid of the noun *taină* and of the adjective *tainic*: *Seara da însufleţire umbrelor, în oglinzi, tainic, treceau fiori* (31), *şi nu cred să se afle pe lume viers omenesc sau cântare meşteşugită care să mă mişte mai viu ca tainicul freamăt ce-l deşteaptă în frunzişul lor vântul serii* (32), *cei ce s-au împărtăşit cu evlavie întru taina trecutului* (32).

A synonym of the adjective *tainic*, the old Romanian adjective *ascuns* is used with the same semantic shades in *Remember*: *darea pe faţă a unei tulburări ascunse* (39), but also in poetry: *îl prind cu pâri ascunse şi-armaşu-i taie capul* (9), *De veacuri părăsite pe-ascunsele coline* (16). Yet, the adjective *ascuns* is outnumbered by *tainic*, the author showing obvious preference to the latter: *un ţel tainic în noapte* (36), *amintiri tainice* (37).

The synonymous series is completed by the occurrence of the adjective *ocult*, used in the author's prose: *întrunirea vreunui sobor ocult* (39).

The usages of the nouns *timp* and *vreme* are closely connected with the opposition *concrete – abstract*. More intensely used in spoken language, the latter noun is more concrete whereas the former, more abstract, is attached an infinite value: *aceia de cari îi despart prăpăstii de timp şi stirpe, vreo cât de îndepărtată înrudire* (32), *Mai plimbă-te în vremea asta, ne găsim, aici la pod* (37). A relation of subordination can be established between these two terms. Thus, the noun *vremea* designates a concrete reality whereas the other one refers to something that can only be imagined,

[4] Irimia, 1979, p. 256
[5] *Ibidem*

BDD-A3866 © 2012 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:12 UTC)

thought up: *Că se molipsise şi dânsul de frigurile de a clădi, sădi şi împodobi ce au bântuit la puternicii timpului său* (59).

Genuinely worshipping words, Mateiu I. Caragiale is the author of a literary creation of great verbal richness, which inevitably lays its mark on the evolution of the Romanian poetic language.

BIBLIOGRAPHY

Irimia, Dumitru, *Limbajul poetic eminescian*, Iaşi, Editura Junimea, 1979.

Lovinescu, Eugen, *Istoria literaturii române contemporane*, I, II, III, Bucureşti, Editura „Ancora", S. Benvenisti&Co, 1900-1925.

Oprea, Alexandru, *Mitul „faurului aburit"*, Bucureşti, Editura Albatros, 1974.

Vianu, Tudor, *Opere*, *III*, Bucureşti, Editura Minerva, 1973.

SOURCES

Caragiale, Mateiu I., *Opere*, Bucureşti, Editura Fundației Culturale Române, 1994.

Eminescu, Mihai, *Opere*, *I*, *II*, *III*, Bucureşti, Editura pentru Literatură şi Artă, 1939-1944.

Goga, Octavian, *Opere*, *I*, *Poezii*, Bucureşti, Editura pentru Literatură, 1967.

BDD-A3866 © 2012 Editura Sitech

Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:12 UTC)